

Raport

z diagnozy

Maciej Zygmunt

Regionalny Instytut Kultury w Katowicach

Spis treści

WSPÓŁ/KULTURA W SIEMIANOWICACH ŚLĄSKICH	2
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH DOTYCZĄCYCH FUNKCJONOWANIA SCK	5
RAPORT ZE SPOTKAŃ DIAGNOSTYCZNYCH	8
PODSUMOWANIE I REKOMENDACJE	22

WSPÓŁ/KULTURA W SIEMIANOWICACH ŚLĄSKICH

Raport z diagnozy jest efektem etapu diagnostycznego w projekcie Współ/kultura, realizowanego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury – Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2018, przez Siemianowickie Centrum Kultury (SCK).

Celem strategicznym Programu Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2018 jest inicjowanie działań służących wzmocnieniu zaangażowania SCK w życie społeczności lokalnej, odkrywaniu i rozwijaniu potencjału i kapitału kulturowego jej członków oraz kulturotwórczych zasobów społeczności. Program ukierunkowany jest na bezpośrednią i bliską współpracę z przedstawicielami społeczności Siemianowic Śląskich.

Diagnoza we Współ/kulturze określa rolę, jaką odgrywać mogą mieszkańcy w kształtowaniu kulturalnego krajobrazu miasta. Odpowiada też na pytanie o spójność oferty instytucji z potrzebami i kompetencjami kulturowymi mieszkańców.

Rezultaty diagnozy wskazują obszary interwencji SCK na rzecz wzmacniania kapitału społecznego, animacji kulturalnej oraz roli otwartej instytucji kultury. Diagnoza przedstawia potencjał kulturotwórczy badanych grup oraz wskazuje projekcje konkretnych działań. Projekty SCK realizowane z uwzględnieniem wyników diagnozy będą sprzyjać nawiązywaniu relacji z mieszkańcami, którzy w przyszłości pełnić mogą rolę lokalnych liderów społecznych, łączników.

Etap diagnostyczny to także próba zachęcania mieszkańców do partycypacji w programowaniu działań SCK: animacyjnych, artystycznych, integracyjnych i edukacyjnych, przy udziale przestrzennego lokowania zasobów SCK w nieoczywistych przestrzeniach publicznych Siemianowic Śląskich.

I. CELE I METODY

Globalnym celem projektu „Współ/kultura”, jest nawiązanie stałych relacji z wybranymi grupami społecznymi i wiekowymi, zainicjowanie współpracy i docelowe zaangażowanie w życie społeczno-kulturalne miasta. Etap diagnostyczny przygotowano i zrealizowano poprzez aktywność w obszarach: badawczym i edukacyjnym oraz promocyjno-informacyjnym.

1. Obszar badawczy:

- Analiza danych zastanych dotyczących funkcjonowania SCK.
- Spotkania diagnostyczne w grupach.

Przeprowadzono 6 otwartych spotkań z grupami uczestników: młodzież 15-19 lat, osoby dorosłe w wieku 20 – 45 lat, osoby z dzielnic dotkniętych wykluczeniem społecznym, alienujące się. Działania zrealizowano w różnych, dogodnych dla badanych lokalizacjach i terminie, każdorazowo przygotowano unikatowy scenariusz dostosowany do grupy odbiorców. Podczas diagnozy badacze elastycznie reagowali, dostosowując się do dynamiki dyskusji. Zespół badawczy miał za zadanie „zmapować” potencjały i zasoby kulturotwórcze zaproszonych do badania grup w kontekście wyzwań stojących przez SCK. Każde spotkanie zawierało inspirujący moduł przybliżający uczestnikom spotkania idee Programu Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne 2018 oraz szczegółowe zasady uczestnictwa w projekcie „Współ/kultura”. Spotkania moderowały dwuosobowe zespoły badawcze złożone z przedstawiciela Regionalnego Instytutu w Katowicach oraz SCK.

- Badania animacyjne.

Konsultacje społeczne prowadzone w różnych częściach miasta, podczas różnego typu wydarzeń, poświęcone popularnym zagadnieniom odbioru społecznego SCK i pomysłów mieszkańców na kształtowanie kulturalnej oferty miasta. Wprowadzenie badań animacyjnych miało funkcję wspierającą diagnozę Współ/kultura. Efektem prac są obrazy - skutek obecności działań SCK nastawionych na budowanie bezpośrednich relacji ze społecznością lokalną.

2. Edukacja. Działania miały na celu wzrost kompetencji pracowników SCK w zakresie lokalnych diagnoz społecznych, mapowaniu potencjału kulturotwórczego, jakościowych narzędzi badawczych i metod animacyjnych przydatnych w ewaluacji. Podczas realizacji Współ/kultura pracownicy SCK uczestniczyli w szkoleniu i warsztatach projektowania działań badawczych w animacji, prowadzonych przez Marka Sztarkę, organizowanych przez Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej z Warszawy. W ramach praktyki diagnozy społecznej przedstawiciele SCK byli stałymi członkami zespołów badawczych, podczas spotkań diagnostycznych Współ/kultura, prowadzą równoległe autorskie, popularne badania animacyjne w trakcie realizacji projektu.
3. Promocja i informacja. SCK przeprowadziło systemową akcję promocyjną Współ/kultura. Użyto wiele kanałów dystrybucji a komunikaty w materiałach informacyjnych dostosowano do grupy docelowej. Działania diagnostyczne i idee Narodowego Centrum Kultury – Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2018 na inicjatywy komunikowano za pomocą: druków: plakatów i ulotek, mediów i Internetu: media lokalne, strony internetowe SCK, Urzędu Miasta Siemianowic Śląskich, Facebook, tu wydarzenia i posty sponsorowane, targetowane na konkretne grupy docelowe, mailing. Bezpośrednie zaproszenia kierowano do liderów lokalnych, grupy nieformalnych, uczestników imprez organizowanych przez SCK oraz badań animacyjnych.

Niniejsze opracowanie charakteryzuje przebadane przez SCK grupy, w tym również w zakresie ogólnej świadomości społecznej. Raport zawiera opracowane dane pozyskane podczas otwartych spotkań diagnostycznych i konsultacyjnych z mieszkańcami Siemianowic Śląskich. Dokument przedstawia rekomendacje kierunków programowych SCK współistotnych z celami programu Narodowego Centrum Kultury – Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2018.

Raport z diagnozy w projekcie „Współ/kultura” jest efektem współpracy SCK z Regionalnym Instytutem Kultury w Katowicach, stanowi źródło wiedzy i inspiracji również dla innych społeczno-kulturalnych działań realizowanych w przestrzeni Siemianowic Śląskich przez podmioty publiczne, niepubliczne, grupy formalne i nieformalne oraz innych zainteresowanych.

Poniższy opis pozwala zauważyć mocje strony SCK, gotowe do wykorzystania zasoby, potencjał poszczególnych miejsc.

1. Siemianowickie Centrum Kultury

SCK to samorządowa instytucja kultury istniejąca od roku 2009. Powstała ona na skutek połączenia kilku mniejszych ośrodków. Po licznych przeobrażeniach w skład SCK wchodzi obecnie 5 oddziałów w 4 różnych dzielnicach miasta. Każdy z oddziałów charakteryzuje się odrębną specyfiką i realizuje cele SCK we właściwy sobie sposób. Aż 4 oddziały SCK są jednocześnie wysokiej klasy zabytkami, istotnymi z punktu widzenia historii miasta i regionu. Instytucja zarządza również Amfiteatrem w Parku Miejskim oraz organizuje wydarzenia plenerowe w różnych częściach miasta.

2. SCK to Kulturalne miejsca spotkań

Od kilku lat SCK stara się wcielać w życie ideę „kulturalnych miejsc spotkań”. Zgodnie z założeniem instytucja kładzie nacisk na wytwarzanie wielu płaszczyzn integracji środowisk, grup zainteresowań, grup twórczych, mikrospołeczności. Chodzi przy tym zarówno o integrację „wewnętrzną” grup silnie określonych tożsamościowo, których członkowie wyznają wspólne wartości, dzielą zainteresowania i modele spędzania czasu, jak i o wzajemną integrację przedstawicieli różnych grup i środowisk. Instytucja stara się animować szeroko rozumiane „spotkania” w przestrzeni swoich oddziałów, czyniąc je miejscami wspólnymi mieszkańców miasta i regionu, a także wytwarzać pola spotkań i sprzyjające spotkaniom okoliczności poza swoimi obiektami, w przestrzeni publicznej.

3. Oddziały SCK wraz ze specyfiką

- SCK – Bytków

Dziewiętnastowieczny budynek dawnej gospody z dużą salą taneczną, jeden z najstarszych obiektów w mieście. Od roku 2009, po utworzeniu Siemianowickiego Centrum Kultury, w którego skład weszły wówczas trzy jednostki organizacyjne, przy Niepodległości 45 mieści się siedziba główna SCK. W placówce odbywa się kilkadziesiąt imprez kulturalnych i rozrywkowych rocznie. Bez niektórych z nich kulturalny rys Siemianowic przedstawiałby się nieporównanie

ubożej. Obiekt posiada największą i najlepiej wyposażoną salę widowiskową w mieście. Dzięki temu to właśnie na jego scenie goszczą najczęściej gwiazdy polskiej estrady, organizowane są również wojewódzkie festiwale twórczości dziecięcej i młodzieżowej. Obiekt jest również miejscem działalności wielu grup artystycznych, m.in. Zespołu Pieśni i Tańca „Siemianowice” o ponad stuletniej historii.

- SCK – Park Tradycji

Obiekt postindustrialny, ważne miejsce na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego. Wybudowany na początku XX w. budynek maszynowni szybu „Krystyn” (wcześniej „Christian – Kraft”) KWK „Siemianowice” (poprzednio kopalnia „Max” i KWK „Michał”) wraz z przylegającym do niego terenem. Park Tradycji to miejsce organizacji licznych spotkań, konferencji, wystaw, wykładów, koncertów, spektakli, festiwali o zasięgu miejskim, wojewódzkim i ogólnopolskim. To tutaj od 2013 roku odbywa się ciesząca się zazwyczaj największą frekwencją w skali województwa część festiwalu INDUSTRIADA – Święto Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego, a także organizowane są największe wydarzenia w ramach Dni Siemianowic. Teren obiektu jest dla mieszkańców miasta jednym z ulubionych miejsc spędzania czasu wolnego w sezonie letnim.

Park Tradycji pełni również funkcje muzealne. Ekspozycja stała dotyczy przemysłowej historii miasta i regionu.

- SCK – Willa Fitznera

Odrestaurowana i oddana do użytku w 2010 roku zabytkowa (XIX w.) willa sławnego przemysłowca Wilhelma Fitznera, architektoniczna perła Siemianowic Śl.

Willa Fitznera jest miejscem kameralnych, ale często bardzo prestiżowych, koncertów i spotkań. W obiekcie realizowane są cykliczne spotkania adresowane do różnych grup docelowych, ze szczególnym uwzględnieniem seniorów.

Sala widowiskowa na ok. 60 miejsc siedzących (mogąca także pełnić funkcję sali balowej) zachwyca gości elegancją i kunsztownością zdobień oraz dekoracji. Do dyspozycji odwiedzających są także ogród zimowy i patio.

- SCK – Zameczek

Dziewiętnastowieczny pałac, siedziba rodu Rheinbaben, następnie Hohenlohe, powstały na miejscu wcześniej funkcjonującego dworu rodu Mieroszewskich. Przez stulecia pełniący funkcję siedziby rodu będącego aktualnie w posiadaniu Michałkowic. W czasach PRL przykopalniany dom kultury. Zameczek to miejsce kultowe dla mieszkańców dzielnicy, ale i całego miasta. Od dziesięcioleci miejsce spotkań społeczności lokalnej (koncerty, wykłady, zabawy taneczne,

uroczystości miejskie, państwowe, jak również rodzinne), a także miejsce rozwijania talentów. Pod zarządem Siemianowickiego Centrum Kultury Zameczek prowadzi działalność artystyczną, impresaryjną i dydaktyczną, odwołując się do bogatej tradycji, a także poszukując nowych form działalności. Obiekt usytuowany w malowniczym Parku Górnik (dawne ogrody przypałacowe).

- SCK – Jarzębina

Ośrodek na os. Tuwim powstał z inicjatywy społecznej w roku 1977 i działał pierwotnie jako świetlica przy Komitecie Osiedlowym Samorządu Mieszkańców. Następnie przez wiele lat pełnił funkcję osiedlowego domu kultury.

SCK - Jarzębina to dzisiaj placówka zorientowana głównie na wydarzenia dla seniorów oraz wydarzenia rodzinne adresowane głównie do okolicznych mieszkańców. Organizuje koncerty (w szczególności niezwykle popularne wśród mieszkańców dzielnicy i całych Siemianowic – koncerty śląskiej muzyki biesiadnej), zabawy taneczne, biesiady, festyny, zajęcia dla dzieci w ramach ferii zimowych i wakacji, a także liczne wycieczki rodzinne w sezonie letnim. W placówce swoją siedzibę mają Klub Seniora Barwy Jesieni i Śląskie Stowarzyszenie Kulturalne Osób Niepełnosprawnych.

Podsumowując, SCK to profesjonalna i wielofunkcyjna miejska instytucja kultury, posiadająca doświadczenie i rozbudowaną bazę infrastrukturalną na potrzeby realizacji: koncertów i festiwali, działalności edukacyjno-artystycznej, organizowania zespołów, grup zainteresowań a także wykładów, spotkań tematycznych, prelekcji popularno-naukowych. SCK obecne jest w przestrzeni publicznej podczas organizowanych wydarzeń plenerowych.

W 2017 r. z SCK zorganizowało ponad 663 wydarzenia, w których wzięło udział ponad 85.000 osób, współpracowało z 117 podmiotami podczas współorganizacji imprez, realizacji projektów (są to instytucje, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa, grupy nieformalne, mieszkańcy).

Poniżej synteza będąca analizą danych ze wszystkich spotkań diagnostycznych uzupełniona o informacje praktyczne i formalne.

1. Badana grupa: młodzież 15-19 lat.

- Miejsce: Park Tradycji, Ilość osób: 7

W badaniu wzięli udział aktywni, młodzi ludzie z Siemianowic Śląskich będący już w orbicie SCK. Uczniowie szkół licealnych i technicznych to zorientowana na innowacyjne działania grupa wolontariuszy współpracujących z SCK, podczas organizacji wydarzeń i ewaluacji działań. Spotkanie miało charakter konsultacyjny, pozwoliło omówić aktualną kondycję środowiska młodzieży obserwowaną przez badaną grupę.

Uczestnicy wskazali jako podstawowe czynniki kulturotwórcze: sztuka, historia, nauka oraz konkretne formy czy dziedziny sztuki jak: muzyka, teatr instytucjonalny, sztuki plastyczne. Uznany elementem pozostały też debaty i dyskusje, a także ludzie – twórcy kultury. Ważnym, był pragmatyczny i jasno deklarowany przez młodzież slogan – bez pieniędzy nie ma kultury, dobrej kultury. Wskazano też na wartościowe, kontrowersyjne działania w obszarze sztuki. Podkreślano słabą lub niewystarczającą rolę WOK jako przedmiotu szkolonego w ramach kształcenia formalnego.

Grupa scharakteryzowała sposoby spędzania wolnego czasu w trzech zasadniczych obszarach aktywności. Opisane aktywności odzwierciedlają potrzeby i orientacje współczesnego środowiska młodzieży:

- Sport i rekreacja. Mowa tu o regularnych ćwiczeniach fizycznych, bieganiu, siłowni, ale także spacerach i wspólnym odpoczynku na świeżym powietrzu.
- Kontakt z kulturą. Kino, teatr, koncert, festiwal. Zaskakujące, że już teraz młodzi chętnie komentują potrzebę lub barierę „niedzieli wolnych od handlu”.
- Rozwój osobisty. Badana grupa zauważa wartość w ustawicznego rozwoju, swoich pasji, pracy nad osobistą marką, szkoleniu pozaformalnym.

Rzecz warta zauważenia to grupowa deklaracja uznająca Internet jako uniwersalny czynnik determinujący i narzędzie wspierające powyższe obszary.

Badani zauważyli trzy podstawowe grupy odbiorców dla oferty działań kulturalnych proponowanych przez SCK: rówieśnicy (młodzież), rodzice (osoby dorosłe), seniorzy. Opinie dotyczące rówieśników koncentrują się na gospodarowaniu czasem, propozycji do odnalezienia i rozwijania pasji, ofercie rozwojowej. Grupa wskazała przestrzeń miejskie jako pole dogodne do zaangażowania młodzieży Siemianowic Śląskich. Grupa wskazała też zrozumienie dla niszowych i systematycznych

działań animacyjnych na rzecz rozwoju kapitału społecznego miasta. Dorośli odbiorcy opisani zostali w kontekście członków rodzin, a także w szczególnym kontekście – kobiet - matek. Badani znajdują seniorów jako kapryśną, ale zaangażowaną grupę. Diagnozują ją jako tych którzy wolą zostać w domu lub tych chcących działać. Młodzież zgodnie podkreśla wartość aktywizowania seniorów za wszelką cenę!

Projekcje działań:

- Społecznych: spotkania motywacyjne oraz te międzypokoleniowe.
- Scenicznych: korzystające z narzędzia teatru i kabaretu, jako szczególnie wartościowe dla amatorskiego ruchu artystycznego - dla wszystkich grup wiekowych.
- Medialne: YouTube i gry komputerowe jako współczesna forma kontaktu z kulturą i sztuką.
- Rywalizacyjnych: turnieje - angażujące rodziny – ważne, aby kultura była czynnikiem dominującym wspólnych spotkań.

Posumowaniem badania był istotny wniosek, by każdy uczestnik wydarzeń organizowanych przez SCK wyniósł nieprzypadkowy gadżet, a samo każde działanie koncentrowało wokół wartości!

Miejsce: Zespole Szkół nr 3 w Siemianowicach Śląskich, Ilość osób: 25

Uczestnikami spotkania byli gimnazjaliści i licealiści. Dzięki zaangażowanej postawie uczestników udało się sprawnie i efektywnie przeprowadzić diagnozę potencjału kulturowego grupy. Podczas warsztatu wydobywczego zgromadzona młodzież pracowała w 5 pięcioosobowych grupach wokół następujących zagadnień:

- Skojarzenia z pojęciem „kultura”?
- Jak spędzam wolny czas?
- Moje pasje/hobby?
- Moi idole/autorytety?
- Skojarzenia z Siemianowickim Centrum Kultury?

W ramach warsztatu wydobywczego grupy uzupełniały rotacyjnie dane. W ten sposób powstały zaakceptowane przez uczestników zbiory - chmury tagów.

- Skojarzenia z pojęciem kulturą – chmura tagów:

nauczyciele ze środowiska szkolnego, kino, teatr, sztuka, muzeum, wystawa, fotografia, sposób zachowania się, artyści, sport, muzyka, występy, obrazy, architektura, prasa, gry, koncerty, opera, Siemianowickie Centrum Kultury, literatura, Wyspiański, komedia, tragedia, dramat, język, poezja, savoir vivre, tradycja, wychowanie, William Shakespear, gwara, dresscode, dopasowanie do otoczenia (rozumiane jako uznanie i uszanowanie kultury, z którą możemy mieć styczność w innym miejscu, kraju itp.), potrawy, instrumenty, radio, filharmonia, etykieta, religia, imprezy zorganizowane (eventy), pikniki integracyjne, społeczeństwo, ludzie, historia, budynki, miasta, ubiór, książki, wycieczki, instagram, radość, szkoła, odstęp od rutyny (udział w kulturze jako odstępstwo od codzienności), szacunek.

Hasła podsumowujące: kultura jako nośnik wartości artystycznych, ale też i codziennego funkcjonowania. Cyt. „kultura to wszystko co nas otacza”.

- Moje pasje/hobby – chmura tagów:

Sport (siatkówka, e-sport, piłka nożna, boks, jazda na rolkach), podróże, koncerty, ratownictwo, moda, kuchnia, makijaż, fryzjerstwo, telewizja, fotografia, malarstwo, pieczenie ciasta, muzyka, książki, pisanie wierszy, taniec, zakupy, kino, mechanika, filmy (montaż, oglądanie, historia filmu), youtube, przyjaciele, zwierzęta, szkicowanie, jazda na motocyklu, granie na

instrumentach, chodzenie po górach, jedzenie, śpiewanie, projektowanie wnętrz, grafika komputerowa, projekty 3D, anime, paznokcie hybrydowe, kursy językowe, kurs tańca, wolontariat, pomaganie innym, spacer, gotowanie, karate kyokushin, języki obce, rysowanie, sprzątanie, skejckowanie, stylizacja paznokci, poznawanie świata.

- Jak spędzam wolny czas – chmura tagów:

Słuchanie muzyki (wszystko oprócz disco polo), czytanie książek (również lektur), uprawianie sportu (sztuki walki, piłka nożna, siatkówka, basen, koszykówka, siłownia, bieganie, rajdy rowerowe, nordic walking, jazda na wrotkach, trenowanie karate, jazda na rolkach), oglądanie filmów, kino, teatr, koncerty, robienie zdjęć, gry komputerowe, projektowanie 3D, montowanie filmów, malowanie, szkicowanie, zabiegi kosmetyczne, przerabianie ubrań, rękodzieło, spędzanie czasu z rodziną i przyjaciółmi, spacer, kawkowanie, spanie pod namiotem, łowienie ryb, opalanie, oglądanie TV, odwiedzanie krewnych, jazda na rolce, rowerze, wrotkach, dresscode, projektowanie wnętrz, projekty graficzne (Photoshop), opieka nad zwierzętami, wolontariat (np. w hospicjum), czytanie mang, taniec, zakupy, basen, imprezy, nocki (nocowanie u kogoś), gotowanie, cosplay, robienie paznokci, spanie, projektowanie budowli, design mody, makijaż artystyczny i graficzny, śpiewanie pod prysznicem, przeglądanie memików, streetwear, jedzenie lodów, wesołe miasteczko, zadania domowe, wycieczki, jazda autobusem, Pogoria, podlewanie kwiatków, Rossmann, szycie na maszynie, jazda konna, oglądanie bajek, kąpiel.

- Skojarzenia z Siemianowickim Centrum Kultury – chmura tagów:

Fajne koncerty, fajne tańce, ciekawe przedstawienia teatralne, zorganizowane rekrutacje szkół, super organizowanie wigilii dla młodzieży, spotkania ze znanymi pisarzami itd., próby, treningi, dzień patrona, „jesień wspomnień”, kino, wystawy, miejsce spotkań, za mało imprez, brak powietrza na sali baletowej, tańsze bilety, większa dostępność biletów, więcej filmów w kinie, mało filmów dla młodzieży (więcej jest dla dzieci), wykłady, Kamil Bednarek, świetna atmosfera, kursy tańca, Sławomir, konkursy, więcej rozgłosu (lepiej reklama i promocja, przede wszystkim wykorzystanie FB oraz więcej plakatów na mieście), super ludzie, Park Tradycji, SCK Bytków, SCK Jarzębina, Willa Fitznera, Zameczek, „pół na pół”, escape room, wieczór poetycki, dzieciństwo, SCK eventgroup, babskie combry, stroje regionalne, różnorodność kostiumów, plenery, warsztaty, ASP, rozdania nagród, konkursy plastyczne, spotkania pokoleniowe, pełne ściany malowideł.

W ramach spotkania opracowano również projekcje oczekiwanych działań:

- Seria koncertów promujących artystów (muzyków) lokalnych – młodzież deklaruje chęć organizowania takiego wydarzenia (jako wolontariusze) lub podobnych ze względu na możliwość porozmawiania z artystami, ale także z chęci bycia organizatorem wydarzeń kulturalnych w przyszłości. Zwrócono uwagę, że ciekawym rozwiązaniem byłoby zorganizowanie, dla zainteresowanych uczestników konkretnego koncertu, konkursu dotyczącego znajomości (działalności) danego artysty w zamian za możliwości indywidualnego spotkania z nim przed koncertem.
- Nakręcenie przez młodzież filmu promującego Siemianowice Śląskie jak i młode pokolenie. Film mógłby także być zbiorowym portretem Siemianowiczian opisujących samych siebie np. w kontekście funkcjonowania w tym mieście. W związku z jubileuszem odzyskania niepodległości młodzież zainteresowana jest podjęciem tego tematu w wymiarze filmowym z jednoczesnym zaznaczeniem, że zależy im na celebrowaniu ważnych wydarzeń historycznych i rocznic w formie wspólnego, wesołego i radosnego spotkania w zamian dotychczasowych poważnych imprez okolicznościowych.
- Wskazano na możliwość stworzenia kanału w serwisie na YouTube dla młodych filmowców animatorów, którzy zainteresowani są byciem reportażystami wydarzeń realizowanych przez SCK. Kanał mógłby być formą promocji wydarzeń organizowanych przez SCK oraz ich późniejszym podsumowaniem.
- Spotkania ze znanymi osobami – pisarze, sportowcy, osoby mogące być autorytetami dla młodego pokolenia.
- Promocja strojów retro – dawnego ubioru jako promocja jednego elementu z przeszłości.
- Organizacja dnia śląskiego – promującego różne przejawy kultury śląskiej – wspólne przygotowywanie posiłków, prezentacja strojów (patrz pkt 5), śpiew, recytacja itp. Takie wydarzenie byłoby okazją do spotkania międzypokoleniowego, a w kontekście opisanej w pkt 2 inicjatywy filmowo-reportażowej można w niej ująć np. w formie sondy ulicznej, sposoby spędzania i organizacji dnia współczesnego nastolatka i nastolatka 40, 50 czy 60 lat wcześniej, próbując ukazać skalę zmian, które zaszły w życiu mieszkańców Siemianowic.

2. Badana grupa: osoby dorosłe w wieku 20 – 45 lat

- Miejsce: Siemianowickie Centrum Kultury – Bytków, ilość osób: 22

Spotkanie z dorosłymi mieszkańcami Siemianowic Śląskich pozwoliło na ożywioną dyskusję w zakresie współczesnego rozumienia kultury, aktywności mieszkańców, miejsc oraz potencjalnych działań wspólnotowych w obrębie kultury. Uczestnikami spotkania były w części osoby dążące do aktywności społecznej, co stało się okazją do dodatkowych ćwiczeń i inspiracji w zakresie praktyki animacji społecznej.

Otwierającym spotkanie była wymiana opinii w zakresie rozumienia kultury i potrzeb z nią związanych. Uczestnicy prócz klasycznych dziedzin sztuki wskazali konkretne aspekty kultury, ich perspektywa to kultura jako:

- Sposób spędzenia wolnego czasu – z silnym uwzględnieniem indywidualnych potrzeb, oczekiwań.
- System wspólnych wartości, podobnych przekonań, również świadomości historycznej.
- Amatorski ruch artystyczny – dający przestrzeń kreatywną, doświadczeń.
- Relacja pomiędzy twórcą i odbiorcą, odbiorcą i twórcą.
- Internet – wszechobecny i pełnoprawny element kulturowy.

Znakiem czasu są preferencje społeczności dotyczące sportu. Badana grupa silnie podkreśla zainteresowanie zróżnicowaną aktywnością na świeżym powietrzu, korzystaniem ze sportowej infrastruktury miasta. Rekreacja i wysiłek fizyczny są elementami stylu życia uczestników spotkania.

Dyskusja poświęcona miejscom potencjalnej aktywności społecznej, zaowocowała określeniem obszarów problemowych, istotnych w kontekście rozwoju kapitału społecznego miasta:

- Parki miejskie. Pogłębiona analiza wykazała mnogość i ogromny potencjał terenów zielonych. Grupa odniosła się też do oczekiwanego standardu i jakości tych przestrzeni, wskazała potrzebę rewitalizacji i dostosowywania ich do interdyscyplinarnej aktywności lokalnej społeczności.
- Dzielnice Hugo i Nowy Świat. Mimo, że Siemianowice Śląskie historycznie to połączenie w jeden organizm miejski 5 kolonii, badani wskazują powyższe jako te priorytetowe. Tam diagnozują silną koncentrację problemów społecznych. Bardzo istotnym głosem stała się rekomendacja grupy z zakresu sposobu współpracy z mieszkańcami dzielnic Hugo i Nowy Świat. Ważne by proponowane rozwiązania zaangażowały, zaskakiwały i były wiarygodne. W tym celu należy stale zapraszać do współdziałania lokalnych liderów z tych dzielnic. Należy też, to silnie podkreślano, utrzymać perspektywę równościową, taką w której podczas animacji kulturalnej nie stygmatyzuje się mieszkańców obu wspomnianych dzielnic.
- Nowi mieszkańcy. Uczestnicy spotkania wskazali na aktualny problem braku integracji „nowych” i „starych” mieszkańców miasta oraz ogólny – niską kulturę gospodarowania przestrzenią. Badani zwracają uwagę na strategiczną potrzebę organizacji miejsc współżycia mieszkańców - zagospodarowanych wielofunkcyjnych, kameralnych przestrzeni publicznych.

Badana grupa podkreśliła znaczenie SCK jako miejsca spotkań - kontaktu, z silnym uwzględnieniem Parku Tradycji. Uczestnicy zauważyli też funkcjonujące w mieście Centrum Inicjatyw Społecznych, identyfikując wciąż niewystarczającą aktywność merytoryczną tego podmiotu.

Projekcje działań:

- Warsztaty fotograficzne. Ciekawą propozycja jest ulokowanie działań na placach zabaw, gdzie rodzice wraz z dziećmi uczestniczyli, by w swoistym plenerze fotograficznym, połączonym z warsztatami. Radosne działania angażowały, by wiele osób. Podsumowaniem była by outdoorowa wystawa zgromadzonych prac.
- Wideo on-line. Proponowane przez grupę działania odnoszą się to dwóch koncepcji.

Pierwsza to kanał YouTube relacjonujący działania społeczne i kulturalne realizowane w mieście, mający raczej refleksyjny i publicystyczny niż newsowy charakter. Swoistego rodzaju wideo Hyde-Park dla mieszkańców, kanał opinii. Druga - kanał YouTube – poradnik dla rodziców, pozwalający poznać i zrozumieć narzędzia i sposoby komunikacji mediów społecznościowych użytkowanych przez dzisiejszą młodzież.

- Podczas spotkania pojawiły się również mniej skonkretyzowane propozycje: gra miejska i plener malarski.

W ramach podsumowania spotkania diagnostycznego uczestnicy przyznali, że w Siemianowicach Śląskich funkcjonuje wielu sprawnych, lokalnych liderów oraz liczne organizacje pozarządowe. Jako dobro uznano grupy nieformalne zrzeszające aktywnych mieszkańców, pasjonatów, z zastrzeżeniem tych ocierających się o politykę.

- Miejsce: Park Tradycji, ilość osób: 6

Spotkanie diagnostyczne zgromadziło mieszkańców z pasją, ale także przedstawicieli – animatorów SCK. W ramach dyskusji zarysowano konkretne wątki, mogące stanowić kanwę dla działań w Współ/kultura. Wykazane zasoby materialne i niematerialne to warty eksploatacji potencjał kulturowy miasta.

Uczestnicy uznali dzielnicowy charakter Siemianowic Śląskich, znajdując w tym wartość i bogactwo tradycji. Podkreślili jednak industrialny charakter lokalnego dziedzictwa. Poniżej indeks zidentyfikowanych potencjałów:

Miejsca. Uczestnicy wskazują osiedla, podwórka jako mikroświaty, idealne do kameralnych, niszowych, ale zaangażowanych społecznie działań. Odnotowano też poszczególne lokalizacje: Park ludowy - teren dawnego kamieniołomu, Huta Laura, Bażanciarnia, obiekty SCK, ulice warte aktywizacji: Kościelna, Powstańców, Parkowa oraz siemianowickie cmentarze: żołnierzy niemieckich i ewangelicki – jako miejsca pamięci, edukacji historycznej.

Tematy przewodnie warte uwzględniania w działaniach kulturalno-społecznych SCK. Podczas warsztatu wydobywczego określono trzy interesujące propozycje w tym zakresie:

- „Biedaszyby” – korzystająca ze spuścizny górnictwa węgle kamiennego.

- Rzeka Brynica - naturalna, historyczna granicą pomiędzy Górnym Śląskiem i Zagłębiem Dąbrowskim. Sąsiadujące z Siemianowicami Śląskimi gminy zagłębiowskie to: Czeladź, Będzin, Wojkowice.
- Hałdy górnicze. Uczestnicy wskazali na wyjątkowy ekologiczny ich aspekt i wartościową ideę rekultywacji tych miejsc. Wskazano konkretne działania: ogródki społeczne, warsztaty artystyczne, edukację ekologiczną, zawody sportowe.

Projekcje działań:

- Osiedlowy festiwal filmów. Film jako dzieło było by pretekstem do moderowanej dyskusji o komunikacji, rozwoju osobistym, jakości życia, a także przestrzeni wspólnej pracy warsztatowej dzieci i rodziców.
- Bank twarzy dzielnic – dzielnicowy „facebook”.
- Koło Gospodyń Miejskich. Inicjatywa łącząca grupy kobiet podczas międzypokoleniowych warsztatów wsparcia oraz rozwojowych.
- „Terapia rockowa”. Propozycja dla dorosłych – odsłuchiwanie i analiza tekstów piosenek, wartością dodaną jest edukacja językowa.
- Produkcja filmowa angażująca młodzież – działanie krok po kroku - pisanie scenariusza, zdjęcia filmowe, projekcja w SCK. Film mógłby dokumentować lokalne zjawiska czy fenomeny.
- Opracowanie ścieżek historycznych lub przewodników.
- Miejska gra fabularna. Ogólnodostępny rajd po mieście, połączony ze zbieraniem punktów - uwzględniający miejsca historyczne: kamienice i inne obiekty.
- Graffiti. W ujęciu klasycznym oraz modernistycznym: graffiti z mchu.

W ramach dyskusji o potencjalnych parterach akcji i projektów animacji kulturalnej w Siemianowicach Śląskich wskazano podmioty (kolejność przypadkowa): Urząd Miasta Siemianowic Śląskich, Biblioteka Miejska, szkoły różnych etapów kształcenia, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Trzeciego Wieku, MOSIR, parafie i organizacja pozarządowe oraz towarzystwa, w tym Przyjaciół Siemianowic Śląskich, MPGK, firmy i zakłady produkcyjne.

Wartościowym podsumowaniem spotkania diagnostycznego była wspólna konkluzja uczestników o wartości kultury jako rzeczy codziennej. Badani wskazali na inicjowanie spontanicznych i niszowych wydarzeń muzycznych w parkach, a także zaskakujących akcji kulturalnych w nieoczywistych miejscach.

3. Badana grupa: osoby z dzielnic dotkniętych wykluczeniem społecznym, alienujące się.

- Miejsce spotkania: Siemianowickiego Centrum Kultury – Willi Fitznera. Liczba uczestników: 9 osób.

W spotkaniu organizowanym w siedzibie Siemianowickiego Centrum Kultury – Willi Fitznera wzięły udział osoby dorosłe, większość z nich reprezentowała grupę osób w wieku 50+ nie zrzeszonych w żadnej organizacji. Identyfikowali się jako liderzy mający możliwości i potencjał zmiany zarówno na poziomie dzielnicy Siemianowic Śląskich, w której odbywało się spotkanie - Huta Laura, ale w orbicie ich zainteresowania były również inne dzielnice miasta, jak i cała

miejsceowość. Rozmowa z uczestnikami prowadzona była pod kątem mapowania miasta i jego potencjału kulturotwórczego, ze szczególnym uwzględnieniem dzielnicy Laura Huta. Ostatecznie zdiagnozowano obszary problemowe.

- Kontekst społeczny

Od samego początku wszyscy uczestnicy wyraźnie zakomunikowali istotny problem społeczny identyfikowany w dzielnicy, tj. ryzyko pogłębienia wykluczenia społecznego oraz degradacja dzielnicy. Potwierdzenia tej hipotezy uczestnicy doszukiwali się w stosunkowo niewystarczającej obecności reprezentacji mieszkańców na spotkaniu oraz w ogólnych problemach społecznych zauważalnych w dzielnicy – braku poszanowania dla przestrzeni publicznej, kwestia nadużywania alkoholu przez osoby dorosłe, czy też bezrobocie. Kultura może być w tym wypadku dobrym narzędziem do poszukiwania skutecznych rozwiązań.

- Dzieci i młodzież

Uczestnicy wspominali także o potrzebie zintensyfikowania wysiłków na rzecz poprawienia jakości spędzania wolnego czasu wśród dzieci i młodzieży. Z racji braku odpowiedniej reprezentacji młodzieży na samym spotkaniu warto rozwijać przestrzeń dialogu z osobami młodymi z dzielnicy, aktywnie angażując ich w programowanie konkretnych propozycji i pomysłów. Warto wypracować długotrwałe, systemowe rozwiązania stawiające na zbudowanie aktywnej komunikacji, dialogu z tą grupą wiekową. Angażowanie dzieci i młodzieży na wczesnym etapie pozwala podtrzymywać i wzmacniać ich zainteresowanie na późniejszych etapach rozwoju.

- Willa Fitznera - przestrzeń

W trakcie spotkania zarysowany został wątek elitarności, dystynkcji przestrzeni budynku Willi Fitznera. Budynek posiada bogatą historię. To też miejsce, które dedykowane jest odprawianiu cywilnej ceremonii zaślubin we współpracy z Urzędem Miasta Siemianowic Śląskich. W związku z tym, przez mieszkańców miasta oraz dzielnicy, Willa Fitznera traktowana jest jako przestrzeń elitarna, co ostatecznie przekłada się na pewną barierę w kultywowaniu „codziennego”, włączającego charakteru działalności – co zresztą podkreślone zostało przez rozmówców. A budowanie bliskiej relacji z mieszkańcami to jeden z istotnych celów zespołu SCK we Współ/Kultura. Biorąc pod uwagę powyższe warto zauważyć i zintensyfikować kierunek działań mający na celu „oswojenie” przestrzeni Willi Fitznera. Szczególnie warto uwzględnić w tego typu działaniach najmłodszych odbiorców. Kluczowe wydaje się stworzenie wspólprogramowej z dziećmi i młodzieżą naturalnej dla nich przestrzeni, pomieszczenia, czy rodzaju stabilnej aktywności. Podkreślić trzeba też wartość inicjatyw „wychodzących” z budynków instytucji – takie działania pozwalają naturalnie zbliżać się do mieszkańców i budować z nimi angażującą relację.

- Lokalne dziedzictwo

Jako ważny walor dzielnicy wskazana została przez grupę jej historia, lokalne dziedzictwo oraz mieszkańcy – szczególnie seniorzy, pamiętający „lata świetności” miejscowości. Huta Laura pamiętana jest przez mieszkańców przede wszystkim jako dzielnica z dużym zakładem produkcyjnym (Huta Jedność), w którym „dobrze się żyło, dużo się działo”. Huta od 2003 roku postawiona jest w stan likwidacji, a większość jej zabudowań na terenie dzielnicy zostało wyburzonych (pozostała wieża ciśnień oraz rozdzielnia i jedna hala). Teren po wyburzeniu budynków zakładowych został sprzedany inwestorowi, a na jego miejscu powstanie osiedle oraz centrum handlowe. Uczestnicy spotkania przemianę przestrzeni publicznej wywołaną likwidacją

Huty postrzegają jako symbol tego, co dzieje się z dzielnicą, ale też samym miastem. Symbol, który w oczach mieszkańców winien być odratowany w odpowiednim momencie, a dziś wymaga pilnej uwagi, dokumentacji, archiwizacji – również w wymiarze pamięci społecznej, pamięci mieszkańców. Odkrycie, dokumentacja i zachowanie dziedzictwa dzielnicy Huta Laura to ważny postulat mieszkańców – jest to jedna z szans na „odczarowanie” tej przestrzeni miasta postrzeganej jako dzielnica zagrożona wykluczeniem, wykluczona, a niegdyś przecież, w oczach zebranych, nadawała puls, rytm życia miasta. Opowieści dotyczące lokalnego dziedzictwa mogłyby odkrywać tematy: architektury, przestrzeni miejskiej, publicznej (plac pomiędzy ul. Sobieskiego a ul. Waryńskiego – bez nazwy; Ratusz Przedwojenny; podwórka i place zabaw, ludzi – mieszkańców pamiętających historię dzielnicy czy też „lokalnych bohaterów”

- Liderzy

Partnerzy instytucjonalni i osobowi – liderzy lokalni, którzy mogliby wesprzeć działania na poziomie dzielnicy to obszar, który na pewno wymaga dalszej eksploracji – szczególnie w perspektywie długofalowej, wieloletniej. Spotkanie zgromadziło osoby aktywne, chętne do pracy z dzielnicą i na jej rzecz, i ci lokalni liderzy na pewno są potencjałem, z którego SCK powinno korzystać. Niemniej jednak skala pożądanego interwencji i spodziewanej zmiany jest na tyle duża, że należy rozwijać bazę liderów i/lub budować ogólno-miejskie koalicje na rzecz Huty Laura Szanując odrębność i unikatowość dzielnicy warto postawić na pomysły partnerskie, łączące interesy grup społecznych z różnych dzielnic miasta. Jako znaczących partnerów instytucjonalnych na poziomie dzielnicy wymieniono: Szkoła Podstawowa nr 3; Parafia św. Antoniego; Fundacja Piaskowy Smok.

Podczas spotkania diagnostycznego opracowano projekcje działań:

- Plac możliwości. Inicjatywa skupiająca się na integracji mieszkańców i rewitalizacji społecznej. Działania edukacyjne, warsztatowe (typy aktywności niewymienione, wymagana pogłębiona diagnoza na poziomie aktywności liderów, rozmów z mieszkańcami) skierowane przede wszystkim do kobiet, dzieci i młodzieży (nazwa bloku dla kobiet: „Matka też człowiek!” – działania warsztatowe pozwalające rozwinąć się kobietom w obszarach wykraczających poza rolę matki, kobiety”); zwieńczenie cyklu aktywności piknikiem, imprezą integracyjną na placu między ul. Sobieskiego a Waryńskiego – wspomniany „Plac Możliwości”. Otwarcie inicjatywy na inne działania, aktywności, liderów i grupy społeczne.

- Mikromuzeum. Pomysł zgromadzenia pamiątek mieszkańców odnoszących się do lokalnego dziedzictwa dzielnicy (w różnych obszarach), ale również w wymiarze indywidualnym (pamiątkowe zdjęcia, filmy, obrazy ukazujące zmieniającą się dzielnicę) – oddolna.
- Stół społeczny. Propozycja integracji mieszkańców wokół wybudowania „stołu społecznego” – w procesie warsztatowym, angażującym różne środowiska, również w ramach działań międzypokoleniowych (ojciec + syn/córka; dziadek + wnuk itp.). Celem pomysłu jest wzmocnienie zaangażowania mieszkańców w troskę o przestrzeń publiczną i stworzenie w jej ramach miejsca służącego spotykaniu się, rozmawianiu, świętowaniu.
- Miejsce: Osiedle Hugo, Liczba uczestników: 4 osoby dorosłe, 12 dzieci

Spotkanie zorganizowane w dzielnicy Hugo, w budynku niedawno powstałej świetlicy środowiskowej. Uczestnikami była grupa kilkunastu dzieci w wieku od 5 do 10 lat oraz dorośli lokalni liderzy, aktywiści i przedsiębiorcy, częściowo związani z całym miastem, a częściowo tylko z dzielnicą Hugo. Spotkanie z racji różnorodnych grup uczestników spotkania diagnostycznego zostało podzielone na dwie zasadnicze grupy warsztatowe dziecięcą i dorosłą, pracujące w obszarach: potrzeb, czasu wolnego czasu, skojarzeń z kulturą oraz pożądanых aktywności i postrzegania SCK.

Miejsca, które są dzieciom znane z wydarzeń kulturalnych w Siemianowicach Śląskich to:

- rynek miejski - kojarzony z koncertami, Sylwestrem, dmuchańcami,
- amfiteatr - kojarzony z koncertami, które nie są atrakcyjne w odczuciu dzieci,
- SCK – Bytków - kojarzony ze spektaklami teatralnymi dla dzieci, koncertami; dzieci kojarzą też wydarzenia z plakatów i informacji, w których nie brały udziału – np. Koncert Kamila Bednarka, Sławomira,
- skwer na dzielnicy Hugo - kojarzony z imprezą otwarcia skweru, miejsce odwiedzane przez dzieci, dbają tam o wspólnie posadzone rośliny,
- świetlica środowiskowa - nowo otwarte miejsce, w którym spędzają czas zapisane dzieci,
- boisko - kojarzone przede wszystkim z działaniami sportowymi, jednak wymienione przez dzieci jako miejsce, gdzie mogłoby odbyć się jakieś wydarzenie kulturalne,

Aktywności, które sprawiają dzieciom przyjemność lub których chciałyby się nauczyć:

- opieka nad roślinami,
- żonglowanie,
- aktywności związane z muzyką hip - hopową (grafiti, taniec hip-hop),
- śpiewanie,
- rysowanie, kolorowanie, malowanie, kreacja plastyczna.

W ramach prac z grupą dorosłych liderów i aktywistów podjęto dyskusję odnosząc się do: miejsc, partnerów, aktywności, ludzi oraz działań (aktualnych i pożądanых) w dzielnicy Hugo.

Dzielnica Hugo sąsiaduje z Laurą Hutą, co wiąże się z obecnością podobnych problemów społecznych – zagrożeniem wykluczeniem społecznym, degradacją przestrzeni publicznej i ogólną apatią społeczną. Badana grupa dorosłych to lokalni liderzy, którzy niejednokrotnie już podejmowali wcześniej działania na rzecz społeczności lokalnej, korzystając np. z narzędzia budżetu obywatelskiego. Liderzy i ich potencjał może być wykorzystany w kreowaniu działań łączących potencjały innych grup społecznych oraz społeczności lokalnych z innych dzielnic.

Wypracowana podczas warsztatu wydobywczego mapa zasobów: miejsc, ludzi, partnerów i aktywności była pretekstem do dyskusji nad konkretnymi pomysłami, z którymi lokalni liderzy przyszli na spotkanie diagnostyczne.

Projekcje działań

- Warsztaty 3D. pomysł mający wykorzystać infrastrukturę posiadaną przez lokalną szkołę – Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących Meritum – drukarkę 3d. Ponadto, w dłuższej perspektywie idea opiera się na zapowiedziach władz samorządowych, które obiecały drukarkę 3d w każdej ze szkół. Idea opiera się na wykorzystaniu druku 3d oraz drukarki 3d w dedykowanych działaniach edukacyjnych prowadzonych przez profesjonalnego animatora. Celem ma być praca z charyzmatycznym animatorem a przy okazji wykorzystanie nowoczesnych technologii, w założeniu dedykując te działania młodzieży, a przede wszystkim chłopcom, których trudno włączyć w działania kulturalne / kulturowe.
- Historia Hugo na płocie. Inicjatywa mająca wykorzystać lokalnych artystów graffiti oraz lokalne dziedzictwo. Cykl spotkań z mieszkańcami oraz dziećmi na rzecz wypracowania ciekawych wątków historycznych i odnoszących się do pamięci mieszkańców na temat dzielnicy, które następnie mają być odmalowane na płocie naprzeciwko świetlicy środowiskowej. Płot jest w posiadaniu prywatnego właściciela, dlatego niezbędne jest otrzymanie odpowiednich pozwoleń. W innym wypadku za wartościowe uznane zostało

stworzenie innej przestrzeni w dzielnicy, w której pokazywane mogłyby być prace wykonane dzięki współpracy z profesjonalnym artystą. Pomysł zakłada ścisłą współpracę ze świetlicą środowiskową oraz dziećmi i młodzieżą.

- Integracja. Pomysł budowany wokół idei integracji wskazywany był jako szczególnie istotny przez uczestników spotkania. Piknik mający na celu integrację i „wyciągnięcie” mieszkańców z mieszkań to idea, która obudowana powinna być ciekawym wątkiem kulturowym, który na samym spotkaniu wskazany nie został. Z racji pojawiania się pomysłu integrującego mieszkańców również w trakcie innych spotkań warto zastanowić się nad działaniem lub cyklem działań pod wspólnym szyldem. Istotne jest wykorzystanie potencjału liderów zidentyfikowanych w trakcie poszczególnych spotkań.
- Edukacja dla dzieci. Cykl spotkań wykorzystujący nowopowstałą świetlicę środowiskową – przestrzeń aktywizującą dla dzieci i młodzieży. Cykl powinien inicjować działania, które będą miały szansę na kontynuację również po zakończeniu programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne.

PODSUMOWANIE I REKOMENDACJE

Diagnoza przeprowadzona w ramach Współ/kultura przyniosła wiele cennych informacji. Jakościowe podejście badawcze dało możliwość bezpośredniego spotkania z mieszkańcami Siemianowic Śląskich. Dokument wspiera planowanie strategiczne SCK, zawiera proponowane przez badane grupy mieszkańców konkretne rozwiązania, wskazuje też ogólne zagadnienia, takie jak: stabilna rewitalizacja przestrzeni poprzemysłowych, zgodne z potrzebami mieszkańców sposoby zagospodarowania terenów zielonych oraz oczekiwana wyższa kultura zarządzania łańcem przestrzennym miasta. Zawarte poniżej rekomendacje dotyczące kierunków programowych SCK, są szczególnie i dają pole dla rozwoju SCK w charakterystycznych obszarach.

1. Współ/kultura to wielowektorowy przepływ energii ludzkiej i systemowa, uspołeczniona część SCK. Warto kontynuować otwarty format konkursów na inicjatywy kulturalne mieszkańców. Odformalizowany i elastyczny program mini-grantów, realizowanych z pełnym wsparciem SCK, jest doskonałą formą uzupełniającą aktywność SCK. Współ/kultura może być platformą wymiany informacji, detektorem odpowiadającym na bieżące sytuacje społeczne w Siemianowicach Śląskich.
2. Współ/kultura to nowe role animatorów SCK. Rekomenduje się uzupełnienie ścieżek rozwoju kadry o zdobywanie kompetencji w zakresie: animacji społeczno-kulturalnej i

diagnozy społecznej oraz autoewaluacji. Działania te skuteczniać warto również przy okazji spotkań sieciujących animatorów kultury.

3. W SCK warto proponować młodzieżową ofertę w zakresie rozwoju osobistego, syntezę wiedzy i praktyki - mowa tu o szerszym, kulturowym oraz zawodowym ich charakterze. Odkrywanie talentów, kreatywność, praca ze sztuką to domeny, badana młodzież wskazuje także na wartość dodaną – świadomość szans oraz praktyczne przygotowanie do dorosłego życia. Rekomenduje się też twórcze wykorzystanie grupy wolontaryjnej przy SCK podczas programowania działalności SCK i koordynacji obiegu kapitału ludzkiego w ramach wolontariatu SCK.
4. Należy pamiętać, że aktywność kulturalna osób dorosłych związana jest bezpośrednio z ich wolnym czasem a odnosi się często do rozrywki lub sportu i rekreacji. Podczas pracy z tą grupą mieszkańców wykorzystać warto ich indywidualne pasje i talenty, wspierać potencjał aktywności społecznej zogniskowany wokół naturalnych miejsc spotkań. Dorośli mieszkańcy to przede wszystkim rodzice, i ta perspektywa wydaje się kluczowa w kontekście proponowanych działań wspólnotowych, kulturotwórczych.
5. Należy pamiętać, że działania skierowane do grup wykluczonych, defaworyzowanych lub alienujących się, prócz ich angażującego charakteru winny być wiarygodne i pozytywnie zaskakiwać. W tym celu warto współpracować z właściwymi liderami tych grup, społeczności. Należy też założyć perspektywę równościową, taką w której podczas działań animacji kulturalnej nie stygmatyzuje się poszczególnych mieszkańców a informacja, wiedza i praktyka przepływa w sposób partnerski.
6. Wnioskiem jest zoptymalizowanie działań SCK wykorzystujących społecznościowy charakter internetowych kanałów video. Należy zagospodarować potencjał mieszkańców tworzących treści i informacyjnej przestrzeni Siemianowic Śląskich. Materiały audiowizualne to doskonała forma pracy z niematerialnym i materialnym dziedzictwem kulturowym, publicystyka społeczna i dokumentacja działań SCK oraz temat edukacyjny.
7. Bogactwo historii, tradycja górnoląska i przemysłowe dziedzictwo kulturowe Siemianowic Śląskich to strategiczny zasób wart dalszego wykorzystania. W odbiorze społecznym SCK realizuje tę misję. Pamiętać należy jednak o dalszej systematycznej pracy na rzecz innowacyjnych społecznie działań w tym zakresie oraz ich edukacyjnym charakterze.

Powodzenie proponowanych w dokumencie rozwiązań zależy od warunków początkowych, partnerów i właściwej ich realizacji. Wyzwaniem SCK jest dalszy stabilny rozwój instytucji w otoczeniu współczesnych napięć pomiędzy: potrzebami społecznymi a ich kreowaniu, wartościami lokalnymi a zewnętrznymi, w końcu pomiędzy misją instytucji a biurokratyzacją. Raport, stanowi źródło wiedzy i inspiracji również dla innych społeczno-kulturalnych działań realizowanych w przestrzeni Siemianowic Śląskich przez podmioty publiczne, niepubliczne, grupy formalne i nieformalne oraz innych zainteresowanych.